

tkr

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo.tem@gov.fi

VN/12126/2020

LAUSUNTO JAKELUASEMIEN TURVALLISUUS- JA VALVONTASÄÄNTELYN UUDISTAMISTA KOSKEVASTA EHDOTUSLUONNOKSESTA

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa Kaupan liitolta ja Teknisen Kaupan Liitolta jakeluasemien turvallisuus- ja valvontasääntelyn uudistamista koskevasta ehdotusluonnoksesta, joka käsittää ehdotukset vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (856/2012) sekä vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta annetun asetuksen (685/2015) muuttamisen.

Valtioneuvoston asetukseen vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista lisättäisiin polttonesteen jakeluasemien turvallisuutta koskevat säännökset ja tehtäisiin joitakin muutoksia vastaavaan valvonta-asetukseen. Samalla kauppa- ja teollisuusministeriön päätös (415/1998), niin kutsuttu jakeluasemapäätös kumottaisiin.

Kauppan liitto ja Teknisen Kaupan Liitto yhdessä esittävät lausuntonaan kohteliaimmin seuraavaa:

Kattava ja toimiva polttoaineiden jakeluverkko on elintärkeä kaupan alan kuljetuksille ja kansalaisten liikkumisen mahdollistamiseksi kaukaisimpaankin kyläkauppaan asti, kaiken kaikkiaan on kyse merkittävästä elinvoimatekijästä. Koko maan kattava polttoaineiden jakeluverkko on lisäksi äärimmäisen tärkeä Suomen huoltovarmuuden kannalta.

Jakeluasemia koskeva sääntely vaikuttaa niin merkittävästi kaupan toimijoihin, että toimialamme edustajien olisi ollut hyvä olla valmistelussa alusta alkaen mukana.

Jaamme toimialalla vallitsevan käsityksen, että jakeluasemia koskeviin teknistä turvallisuutta koskeviin asetustason säädöksiin tarvitaan uudistuksia mahdollistamaan ja tukemaan toiminnan teknistä kehitystä. Ehdotetun lainsäädäntömallin seurauksena, missä jakeluasemat vertautuvat teollisuuslaitoksen tavoin toimivaan yksikköön, polttoaineiden jakelutoiminnalle aiheutuu kuitenkin väistämättä lisää hallinnollista

tkr

taakkaa ja kustannusten nousua. On erittäin tärkeää, että turvallisuusvaatimuksissa jakeluasemille huomioidaan toiminnan erityispiirteet verrattuna teollisuuslaitokseen.

On tärkeää, että jatkossakin jakeluasemia koskevista turvallisuusvaatimuksista määrätään tarkoituksenmukaisesti, ylivoimaisesti välttämättä. Lupaharkinnassa jokainen kohde tulee tarkastella tapauskohtaisesti, ja vaatimukset tulee asettaa todellisiin riskeihin perustuen.

Kannatamme ehdotusta, että vähittäismyymälän tai useamman vähittäismyymälän muodostamaa kauppakeskuksen harjoittamaa vaarallisten kemikaalien varastointia pidettäisiin jatkossakin aina laajuudeltaan vähäisenä, ja että asia kirjataan asetukseen ehdotetulla tavalla.

Samon, pidämme perusteltuna, että jakeluaseman määritelmää muutetaan siltä osin, että autopesula- ja huoltotoiminta sekä kaasupullojen myynti eivät kuuluisi jakeluaseman määritelmään. Määritelmästä poistettavien toimintojen turvallisuus on katettavissa lainsäädännön puitteissa muutoin, myös varsinaisen polttoainejakelutoiminnan läheisyydessä.

Yksittäiselle lukijalle voi olla jossain määrin epäselvää, miksi lainsäädännössä käytetään rinnakkain termejä 'myymälä' ja 'vähittäismyymälä'. Jos näillä halutaan tarkoituksella tehdä ero erityyppisten myymälöiden välillä tässä asiayhteydessä, olisi hyvä todeta, että myös *myymälässä* tapahtuva vaarallisten kemikaalien varastointi voi olla vähäistä, jos määrälliset kriteerit täyttyvät, ellei se sitä jo ole.

Teollisuustoiminnoille soveltuva terminologia aiheuttaa paikoin hämmennystä. Toivomme, että jakeluasemia ja niiden yhteydessä olevia myymälöitä koskevissa muutosehdotuksissa käytetyt käsitteet ja määritelmät vielä tarkistetaan ja että termejä käytetään mahdollisimman yhtenevästi myös muuhun relevanttiin lainsäädäntöön verrattuna, mikä tukee säädösten ymmärrettävyyttä. Esimerkiksi uuden momentin lisäyksessä valvontaa koskevaan asetukseen käytetään termiä 'irtosäiliö'. Sopivampi termi tässä kohtaa olisi toisaalla lainsäädännössä käytetty 'astia' tai kemikaalilainsäädännössä käytetty 'pakkaus'.

Vuotojen ja sammutusjätevesien hallintaa koskevat vaatimukset tulee perustua todellisiin riskeihin, ja vaadittavien toimenpiteiden olla oikein mitoitettuja ja kohtuullisia niin uusille jakeluasemille kuin tehtäessä toiminnassa oleville asemille teknisiä parannuksia. Rakennuskustannukset eivät saa nousta aivan kohtuuttoman suuriksi. Sen sijaan, että jokaiselta jakeluasemalta vaadittaisiin tulevaisuudessa erittäin kalliita uusia investointeja sammutusjätevesien hallitsemiseksi, tulisi harkita vaihtoehtoa, jossa alueen pelastuslaitoksen käytettävissä olisi liikuteltavaa kalustoa ja välineitä sammutusvesien hallintaan aina onnettomuuspaikan tarpeen mukaan täydentämään jakeluaseman omaa hallintajärjestelmää. Tämä toimintamalli olisi kustannustehokkain.

tkr

EU:n CLP-asetusta, joka koskee aineiden ja seosten luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista, on muutettu viime vuoden marraskuussa julkaistulla asetuksella (EU) 2024/2865, jossa asetetut vaatimukset ovat tulossa voimaan asteittain siirtymäaikojen puitteissa. On hyvä huomioida, että moni yksityiskohta mukaan lukien polttoainepumppujen merkintävaatimukset, on kuitenkin tällä hetkellä ns. omnibus-prosessissa ja säädöksen yksityiskohdat saattavat muuttua. Sama koskee siirtymäaikoja. Tässä vaiheessa on mahdotonta arvioida, millaisiksi jakeluasemilla noudatettavat merkintävaatimukset muuttuvat.

Vaikutustenarvioinnissa tulisi tarkastella tarkemmin vaikutuksia yrityksiin. Rakennuskustannusten nousu on todella suuri siinä vaiheessa, kun nykyisten määräysten mukaisissa kohteissa tehdään merkittäviä teknisiä parannuksia ja uudistetun lainsäädännön vaatimukset olisi huomioitava täysimääräisesti. Perusteluissa olisi hyvä esittää arvio siitä, kuinka moni jakeluasema tulee olemaan kemikaaliturvallisuuslain mukainen laajamittaista kemikaalien käsittelyä ja varastointia harjoittava kohde. Tarkastelusta puuttuu myös hallinnollisen taakan arviointi, mikä seuraa lupahakemusmenettelystä ja laajamittaiselta kemikaalikohteelta vaadittavien asiakirjojen laatimisesta ja ylläpidosta.

Kannamme huolta viranomaisresurssien riittävydestä vaativassa valvontatyössä, jota Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle on tulossa lisää osan jakeluasemista muuttuessa laajamittaisiksi kohteiksi, Tukesin luvitettaviksi ja valvottaviksi. Lisäksi on toivottavaa, että yrityksille tarjotaan koulutusta edessä olevista muutoksista ja valmistellaan ohje tai käsikirja vaatimusten jalkauttamisesta käytäntöön, koska uudesta lakitekstistä tulee väistämättä varsin vaikeaselkoinen kokonaisuus. Ohjeen valmisteluun tulisi ottaa mukaan parhaat tekniset osaajat toimialalta.

Edellä mainittua yksityiskohtaisemmat huomiot uskomme alan teknisen asiantuntemuksen parhaiten omaaville ja asiantuntijaviranomaisille. Tärkeitä ja selkeyttäviä tarkistus- ja korjausehdotuksia onkin Lausuntopalveluun jo aiemmin jätetty.

Kunnioitavasti

Kauppan liitto

Teknisen Kaupan Liitto

Kari Luoto
toimitusjohtaja

Markku Uitto
toimitusjohtaja